

Nr 232.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl.**, om viss ändring av
9 § andra stycket lagen om vägdistrikt.

Enligt 1934 års lag om vägdistrikt, som utfärdades i samband med den samma år beslutade nya väglagstiftningen, utövas vägdistriktets beslutande-rätt liksom förut å vägstämman. Denna har nu blivit en ren representant-församling, sammansatt av valda ombud för de till distriktet hörande kom-munerna. Kommunernas ombud väljas å kommunalstämmorna för fyraårs-perioder. Rösträtten har gjorts personlig sålunda att rösträtt tillkommer en var kommunalt röstberättigad person, som nästföregående året varit skyldig erlægga vägs-katt till distriktet. Varje röstberättigad har en röst. *Rösträtt får dock icke utövas av den, som häftar för vägs-katt till distriktet, som för-fallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren.* De kursiverade orden återfinnas i 9 § andra stycket berörda lag.

Anförda bestämmelser innebära en skärpning i villkoren för rösträtt gent-emot den kungl. propositionen i ämnet, vilken icke förutsatte någon kvali-fikation eller något rösträttshinder utöver vad som gällde för vanlig kom-munal rösträtt. Ombuden skulle nämligen enligt propositionen väljas å kommunalstämmor av de där kommunalt röstberättigade. Särskilda utskot-tet vid 1934 års riksdag yttrade i denna fråga till stöd för sin mening, som sedermera blev riksdagens beslut, följande:

»Utskottet, som alltså biträder Kungl. Maj:ts förslag om vägstämman be-stående av kommunombud, kan däremot icke ansluta sig till förslaget, i vad det avser sättet för val av dessa ombud. Liksom de vägsakkunnigas majori-tet finner utskottet nämligen bärande skäl kunna anföras mot tillämpande av de vanliga kommunala rösträttsgrunderna vid val av vägstämmoombud. De sakkunniga hava härutinnan yttrat, att landstingens samt de borgerliga och kyrkliga primärkommunernas arbetsuppgifter vore till övervägande delen av social eller kulturell art, något som icke vore fallet med vägs-kommunens. I fråga om vägväsendet gjorde sig i främsta rummet gällande synpunkter av ekonomisk och teknisk natur. Med hänsyn till att väghållningen i så hög grad vore en ekonomisk angelägenhet, syntes det rimligt att låta endast dem öva inflytande på vägväsendet, vilka deltaga i väghållningskostnadernas be-stridande, d. v. s. dels staten, företrädande såväl egna som motortrafikan-ternas intressen, dels ock de vägs-kattskyldiga. Utskottet, som i huvudsak kan instämma i vad de sakkunniga sålunda yttrat, finner i överensstäm-melse med denna sin uppfattning, att rösträtt vid val av vägstämmoombud bör tillkomma endast den, som är pliktig att erlægga vägs-katt och tillika fullgjort honom åliggande skattskyldighet. Däremot anser utskottet sig icke böra förorda av de sakkunniga och i flera motioner framfört förslag om graderad röstskala. I olikhet med de sakkunniga är utskottet vidare av den uppfattningen, att rösträtt icke bör tillerkännas bolag och andra juridiska personer.»

Enligt 6 § lagen om vägdistrikt skulle tillämpningsbestämmelser till lagen utfärdas av Kungl. Maj:t, och i enlighet härmed utfärdades den 18 april 1935 kungörelse om upprättande av röstlängd för val av vägstämooombud m. m. (Svensk författn.-saml. nr 109). Enligt § 3 i denna kungörelse, som första gången var tillämplig vid de val av vägstämooombud, som förrättades hösten 1935 för fyraårsperioden 1936—1939, skulle länsstyrelserna till röstlängdsupprättarna (häradsskrivarna) meddela uppgift å personer, som häftade för vägskatt. Uppgifterna skulle lämnas varje valår å särskilda blanketter enligt ett i kungörelsen fastställt formulär och skulle avse de personer, som enligt länsstyrelsen intill den 1 maj tillhandakomna uppgifter häftade för vägskatt till distriktet, vilken förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren.

Vid beredningen av ärendet rörande dessa tillämpningsbestämmelser hade viss tvekan uppstått rörande innebörden av uttrycket »häfta» i § 9 andra stycket lagen om vägdistrikt. Vägskatten har hittills inom större delen av riket uppburits i samband med kronoskatten och räknats bland kronoutskylderna. Från och med år 1936 blir denna ordning obligatorisk för hela riket. Enligt 1917 års uppbördsreglemente, som avhandlar kronoutskylders debitering, uppbörd och redovisning, kunna restförda kronoutskylder, som icke erläggas, bli föremål för *avskrivning* eller *avkortning*. Utskylder, som utestå hos personer, som vistas på okänd eller utrikes ort, kunna enligt 24 § uppbördsreglementet genom beslut av länsstyrelse avskrivas, men enligt 26 § samma reglemente kvarstår likväl den skattskyldiges betalnings-skyldighet, »i händelse han framdeles skulle anträffas». Att den, som fått vägskatt avskriven, forfarande skulle anses häfta för skatten, därom har ingen tvekan rått. Annorlunda ställer det sig med den (större) gruppen skattskyldiga, som fått restförd vägskatt avkortad. Avkortning sker enligt 22 § uppbördsreglementet huvudsakligen då restförda kronoutskylder blivit oriktigt debiterade eller då taxering blivit nedsatt eller undanröjd eller ock (huvudfallet) då den skattskyldige saknar utmätningsbara tillgångar till utskyldernas gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning icke kan äga rum. Sedan avkortning medgivits av länsstyrelse, skola enligt 26 § uppbördsreglementet »åtgärder för utskyldernas indrivning icke vidare äga rum». På grund av denna bestämmelse har det ansetts, att restskyldiga, som fått vägskatt vederbörligen avkortad av länsstyrelse, icke skulle anses »häfta» för de avkortade skattebeloppen och att de alltså icke borde upptagas å de uppgifter över »häftande» personer, som länsstyrelserna skulle upprätta och avgiva till röstlängdsupprättarna. Denna mening har tagit sig uttryck i kungörelsen nr 109 år 1935 sålunda, att i ovan återropade formulär, som länsstyrelse hade att begagna vid fullgörandet av nu ifrågavarande uppgiftsskyldighet, det angivits, att uppgiften avsåge personer, som *icke erlagt dem rätteligen påförd vägskatt*, som förfallit till betalning visst år och *för vars indrivning åtgärder författningsenligt alltjämt må äga rum*. Till följd av

den häri liggande anvisningen hava länsstyrelserna år 1935 icke å uppgifterna medtagit personer, som fått vägskatt avkortad. Vägskatt, som förfallit till betalning kalenderåren 1932 och 1933, hade vid den tidpunkt uppgifterna skulle avse (1 maj 1935) redan hunnit bliva i stor utsträckning avkortad, varför genom det anmärkta förfaringssättet ett mycket stort antal försumliga skattebetalare undgått att anmälas till mistning av rösträtt vid val av vägstämмоombud. Däremot har förfaringssättet icke haft någon inverkan på länsstyrelsernas uppgifter om dem, som häftat för vägskatt, som förfallit till betalning vid kronouppbörden hösten 1934, enär avkortning icke hunnit ske av dylik skatt före den i 1935 års kungörelse utsatta tiden (1 maj 1935).

Med hänsyn till särskilda utskottets ovan citerade uttalande år 1934, att rösträtt borde »tillkomma endast den, som är pliktig att erlägga vägskatt och tillika fullgjort honom åliggande skattskyldighet», anse vi den ordning, som tillämpats vid 1935 års val av sådana ombud, föga tillfredsställande. Den gjorda tolkningen av 9 § andra stycket lagen om vägdistrikt har givetvis skett efter noggrant övervägande och stämmer måhända med lagtextens ordval. Då emellertid syftet med bestämmelsen icke till fullo nåtts, synes den böra ändras därhän, att orden »häftar för» utbytas mot »erlagt». För att den, som underlåtit att erlägga honom oriktigt debiterad eller på grund av felaktig taxering påförd skatt, icke av sådan orsak må berövas rösträtt, synes den reservationen böra göras i lagtexten, att skatten skall vara vederbörande »rätteligen påförd».

Genom en sådan omformulering av 9 § lagen om vägdistrikt skulle man praktiskt sett giva samma valör åt den åsyftade bestämmelsen, som nu finnes i motsvarande stadgande i kommunallagarna. Enligt 11 § lagen om kommunalstyrelse på landet och samma paragraf i lagen om kommunalstyrelse i stad får kommunal rösträtt icke utövas av den, som »häftar» för vissa utskylder till kommunen. Med detta uttryck åsyftas icke blott restskyldiga, som vistats på okänd ort eller utrikes ort utan även sådana, som sakna utmättningsbara tillgångar. Enligt 78 § lagen om kommunalstyrelse på landet och motsvarande paragraf i lagen om kommunalstyrelse i stad må nämligen utskylder *i samtliga dessa fall avskrivas, därvid den skattskyldiges betalningsskyldighet kvarstår utan hinder av den skedda avskrivningen*. Avkortning av kommunalutskylder förekommer endast i samband med rättelse av oriktig debitering eller taxering samt då någon skattskyldig på särskild framställning får utskylder efterskänkta av kommunen. Enär samma rösträttsvillkor gälla vid landstingsval som vid de egentliga kommunala valen, blir alltså följderna, att vid dessa val sådana restskyldiga, som på grund av bristande tillgångar fått skatt avskriven, icke erhålla rösträtt. Det är enahanda ordning vi önska få genomförd vid val av vägstämмоombud.

Möjligen kan man tänka sig någon utväg att vinna samma resultat utan

att behöva ändra den nuvarande formuleringen i 9 § lagen om vägdistrikt. Detta skulle då vara, att vid redovisningen av vägskatten tillämpa samma ordning, som nu gäller beträffande de egentliga kommunalutskylderna. Enklast sker detta genom ändring av 22 och 24 § uppbördsreglementet, sålunda att däri stadgas, att restförd vägskatt må avskrivnas istället för avkortas, då den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar till utskyldernas gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning icke kan äga rum. En sådan undantagsbestämmelse skulle kunna anses motiverad därav, att vägskatten ju i verkligheten är av kommunal natur, om man tager detta ord i vidsträckt mening. Den utgår till vägdistriktet, som plägar betecknas som sekundär kommun, och debiteras numera på grundval av skattekronor efter den vanliga kommunala taxeringen. Preskriptionstiden för vägskatt får väl ock antagas vara densamma som preskriptionstiden för vanliga kommunalutskylder, nämligen 10 år, under det att preskriptionstiden för vanliga egentliga kronoutskylder är blott 3 år. Även från denna synpunkt kan det sägas vara befogat, att vägdistriktet icke så hastigt, som nu sker, frånhändes rätten att få skatten framdeles indriven.

En tredje utväg kunde möjligen vara att överflytta bestyret med avkortning respektive avskrivning av vägskatt från länsstyrelsen till vägstyrelsen. Man kunde i sådant sammanhang lätt ordna, att bestämmelserna få en avfattning, som överensstämmer med kommunallagarnas i hithörande stycken eller eventuellt blott hänvisa till kommunallagarnas bestämmelser. En sådan ordning skulle emellertid medföra vissa tekniskt-administrativa svårigheter, beroende därpå att allt material, som motiverar avskrivning respektive avkortning, finnes samlat hos länsstyrelsen och är bundet vid restlängdsutdragen, vilka jämväl omfatta en mängd andra skattetitlar. Vid verkställigheten kunna möjligen kompetenstvister uppstå mellan länsstyrelse och vägstyrelse. Härtill kommer att, om en sådan överflyttning verkställes, den ifrågavarande bestämmelsen i 9 § lagen om vägdistrikt, då den närmast eller år 1939 skall tillämpas, komme att få olika betydelse allt eftersom »häftandet» hänförde sig till tiden före eller tiden efter omläggningen.

Vilkendera av de tre diskuterade utvägarna som skall väljas, torde väl framgå av en närmare undersökning. På grund härav få vi föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till sådan ändring av 9 § andra stycket lagen om vägdistrikt eller av andra gällande författningar, att villkoret om fullgjord skatteplikt som förutsättning för rösträtt vid val av vägstämмоombud må kunna tillämpas på sätt vi ovan utvecklat.

Stockholm den 23 januari 1936.

J. B. Johansson.

G. Sederholm.

Elof B. Andersson.

Arthur Heiding.